

Ragn-Sells Miljöredovisning 2009

Fokus på kunder, kompetens och kostnader

År 2009 tog lågkonjunkturen sitt grepp om världen. Även vi i avfallsbranschen påverkades av detta. Vi kan dock glädjande konstatera att försäljningen av våra tjänster ökade, medan materialersättningarna och råvarupriserna däremot föll dramatiskt. Lägre materialersättningar påverkar marknadens möjligheter att materialåtervinna negativt och det är därför viktigt att världsekonomin åter tar fart.

koncernen. Därför har vi under 2009 förberett en ny organisation som sjösätts 2010, där alla landsbolag och konsultverksamheten utgör dotterbolag till det nya moderbolaget, Ragn-Sellsföretagen AB.

2009 var också året då klimatfrågan fick ovanligt stort fokus, inte minst i samband med klimattoppmötet i Köpenhamn i december. Ragn-Sells bidrag till denna debatt är bland annat att framhålla återvinnings klimatfördelar.

Att exempelvis utvinna energi ur avfall och att materialåtervinna har stora klimatfördelar, jämfört med att förbränna t ex olja och kol eller att utvinna metaller direkt ur jordskorpan. Vi ser även att de bränslen som kan utvinnas ur avfall t ex biogas och etanol, är viktiga och framtida resurser. För att nå framgång här anser vi att det är viktigt att avfallsmarknaden utvecklas på ett konkurrensmässigt sunt sätt, där både materialbolag med producentansvar och kommunala bolag själva måste agera så att avfallsmarknaden blir konkurrensneutral. Vår övertygelse är att det endast är på marknader öppna för en sund konkurrens som vi kan få en effektiv teknikutveckling.

Våra kunders intresse för hur vi transporterar deras avfall har också ökat under året. Vi ser att vi inom kort står inför ett tekniskifte på fordonssidan, som inledningsvis kommer att innehålla många alternativ, där inget baseras enbart på fossila bränslen.

Det gångna året har präglats av ett ambitiöst arbete för att skapa en tjänstestruktur som ännu bättre ska möta våra kunders förväntningar. Vi har satt fokus på våra kostnader och vår balansräkning för att bli än mer effektiva i alla led i våra affärsprocesser. Utvecklingen av Ragn-Sells ledare och övriga medarbetare har fortsatt under året. För oss är det mycket viktigt att vi har nöjda medarbetare, som är motiverade och vill bidra till att utveckla avfallsbranschens mest attraktiva kunderbjudanden.

Vi har under året lagt fast vårt gemensamma arbetssätt och utvecklat våra affärs- och stödprocesser med tillhörande rutiner så att alla led i vårt arbete blir mer effektiva.

I Sverige blev resultatet av detta arbete att vi i september fick ett gemensamt ledningssystem som beskriver våra affärs- och stödpro-

cesser på ett enhetligt sätt. I december blev vi sedan omcertifierade med ett gemensamt certifikat enligt kvalitets- och miljöledningssystemen ISO 9001:2008 och ISO 14001:2004 för hela Sverigeverksamheten. Genom detta har vi lagt grunden för att ständigt utvecklas och förbättras i takt med våra kunders önskemål om ökad service och innovativa avfalls- och återvinningslösningar.

Under 2009 har vi knutit alla koncernens dotterbolag närmare varandra genom att skapa en gemensam planeringscykel för hela koncernen, som utöver finansiell planering och budgetstruktur också inkluderar en gemensam personalundersökning och gemensamma kundundersökningar, som äger rum samtidigt i alla länder. Nästa steg blir att utveckla gemensamma verksamhetsmål. Med detta hoppas vi att vi bättre kan nyttja synergieffekter mellan länderna. Vi vill nu löpa linan ut och renodla

INLEDNING

Fokus på kunder, kompetens och kostnader 3

TRANSPORTER, FORDON OCH TJÄNSTERESOR

Nya tekniker och effektivisering ger minskad miljöpåverkan 5

AVFALLSHANTERING

Nya regler, bättre anläggningar och skärpta rutiner 9

ENERGI

Medvetna energival viktigt för Ragn-Sells 14

SOCIALA ASPEKTER

Gemensamt framåt 16

FÖRBÄTTRINGSARBETE

Många förbättrande steg har tagits under året 19

Om några år kommer det inte längre att vara gångbart att använda enbart fossil diesel som drivmedel i våra fordon. Det gör dels att vi hela tiden följer och utvärderar nya tekniker och dels att vi använder befintliga fordon på ett effektivare sätt, för att snabbare kunna växla över till ny teknik. Ett effektivt utnyttjande av fordonen gör också att miljöpåverkan från dessa minskar. Vi har under hösten 2009 exempelvis fört diskussioner med fordonstillverkare om möjligheten att prova fordon som går på en blandning av diesel och flytande biogas, vilket är mycket intressant som övergångslösning, i avvaktan på effektiva icke fossila bränslen i framtiden. Vi tar också några sådana fordon i drift under 2010.

För oss inom Ragn-Sells är det viktigt att själva delta i utvecklande framtidsprojekt. I Norge medverkar vi, genom partnerskap i företaget

Weyland, i en satsning på att tillverka bioetanol från cellulosa-material, såsom bl a sågspån, timmerrester, grot m m. Bioetanolen går under benämningen ”andra generationens bioetanol”, där tillverkningsprocessen gör det möjligt att uppnå en hög utvinningsgrad av etanol, vilket är unikt.

Vi har också år 2009 slagit ett nytt rekord när vi som uppdragstagare åt materialbolaget Svensk Däckåtervinning har varit med och samlat in en miljon ton däck. Denna insats kommer vi att fira under 2010.

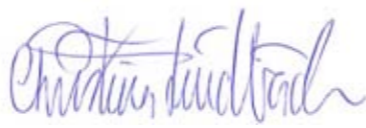
Vi kan med stolthet blicka tillbaka på det gångna året, där alla medarbetare har bidragit till ett gott resultat, trots de motvindar som har blåst. Ansvarstagande och helhetssyn kommer att präglade arbetet framöver. Vår förhoppning är också

att när vi summerar år 2010, gör vi det i en hållbarhetsredovisning. Vi kommer att fortsätta utveckla våra tjänster på ett hållbart sätt och vi strävar efter att ha branschens mest nöjda och kompetenta såväl kunder som medarbetare. Människorna i Ragn-Sells gör skillnad.

Välkommen att som kund och medarbetare hos oss dela vår resa in i en hållbar framtid!

Erik Sellberg
Styrelseordförande och koncernchef

Christina Lindbäck
Kvalitets- och miljöchef

Christina Lindbäck, kvalitets- och miljöchef, och Erik Sellberg, styrelseordförande och koncernchef.

Nya tekniker och effektivisering ger minskad miljöpåverkan

Ragn-Sells står inför ett teknikskifte på fordonssidan, som inledningsvis kommer att innehålla många alternativ, där inget baseras enbart på fossila bränslen. Om några år kommer det inte längre att vara gångbart att använda fossil diesel som drivmedel i våra fordon. Det gör dels att vi hela tiden följer och utvärderar nya tekniker och dels att vi använder befintliga fordon på ett effektivare sätt, för att snabbare kunna växla över till ny teknik. Ett effektivt utnyttjande av fordonen gör också att miljöpåverkan från dessa minskar.

för YKB, yrkeskompetensbevis, där sparsam körning ingår, se avsnitt Sociala aspekter.

Att aktivt delta i utprovning av alternativa bränslen och teknik för reduktion av bränsleförbrukning

Goda exempel inom detta område:

♻️ Det fältprov med en etanol-driven Scania lastbil som pågick under året, har nu avslutats och utvärderats. Lastbilen kördes i storstadsmiljö i Stockholm och tankades med E95, som är ett bränsle som innehåller 95% etanol och 5% diesel. Motorn ger upp till 90% lägre utsläpp av koldioxid än diesel. Försöket föll väl ut både för medarbetare och miljö. Arbetsmiljömässigt ger lastbilen en ergonomisk arbetsplats och möjligheter att förenkla arbetet och till följd av de låga utsläppsnivåerna jämfört med en traditionell dieseldriven lastbil, sparas även miljön. Funktionsmässigt höll lastbilen också hög klass.

♻️ I mars 2008 inleddes en fältprovperiod med en elhybridlastbil kallad FE Hybrid, tillsammans med Volvo lastvagnar och påbyggnadsföretaget Norba. Projektet är nu förlängt minst till mars 2010, eftersom det under provperioden visat sig att framförallt batterikonstruktionen dragits med problem, vilket gjort att fordonet inte kunnat

Vi KNEGAR på

I förra årets miljöredovisning redogjorde vi för vårt engagemang i samarbetsorganet KNEG (Klimatneutrala godstransporter på väg), som syftar till att minska godstransporternas miljöpåverkan genom insatser på ett antal områden. Var och en av de 13 medlemmarna i samarbetsorganet har ett antal åtaganden och Ragn-Sells åtaganden beskriver vi nedan, med hänvisning till de insatser som gjorts under 2009.

Att arbeta aktivt med optimering av fordonsrutter så att transporteffektiviteten kontinuerligt förbättras

Goda exempel inom detta område:

♻️ Att optimera användandet av våra fordon är en prioriterad fråga,

för att reducera såväl dieselförbrukning, körsträcka som behovet av fordon – och därmed gynna såväl ekonomi som miljö. I slutet av 2009 var det 38 fordon i insamlingsverksamheten som kördes på optimerade ruttor. Det pågår uppföljning av vilka besparingar optimeringen lett till vad gäller dieselförbrukning, körsträcka och fordonsbehov.

Det utförs även mätningar av nyttjandegraden för fordonen, för att se om ytterligare effektiviseringar kan göras i fordonsflottan.

Fortsatt utbildning av chaufförer i sparsam körning

Goda exempel inom detta område:

♻️ Någon specifik utbildning av chaufförer i sparsam körning har inte skett under året, däremot har förberedelser gjorts för att utbilda

användas i den tänkta utsträckningen. Det kan dock konstateras att då fordonet varit i drift, har utsläppen av koldioxid minskat till följd av att dieselförbrukningen varit 30% lägre än för en traditionell diesellastbil. Volvo lastvagnar satsar nu stort på att kunna lansera serieproducerade hybridfordon med bättre prestanda om några år. Vi följer noga den utveckling som sker inom området, då hybridtekniken är intressant för oss, särskilt för användning i tätbebyggda områden.

Under året förbereddes en testperiod med ett så kallat dual fuel-fordon tillsammans med Volvo Lastvagnar. Dual fuel innebär i det här fallet ett fordon som kan kombinera diesel och metangas som drivmedel. Genom att använda denna kombination ökar fordonets räckvidd, jämfört med om fordonet enbart skulle ha drivits med biogas. Förutom detta förväntas fordonet ge lägre bränsleförbrukning, bättre tillförlitlighet och lägre underhållskostnader än ett konventionellt dieselfordon. Dual fuel-lastbilen kommer att gå i full produktion under en treårsperiod.

Verksamheten i Estland har inlett satsningen på alternativa drivmedel i sina lastbilar genom att satsa på en biogasdriven lastbil. Det utgör startskottet i en satsning om att successivt komplettera den befintliga fordonsflottan med mindre miljöbelastande fordon.

Förutom dessa insatser, sker också en kontinuerlig motoroptimering av fordon, vilket också har en positiv effekt på bränsleförbrukningen. Dessutom har ett 15-tal fordon som tillhört Euroklass 3 uppgraderats med ett så kallat dinexsystem. Det betyder bland annat att de försetts med partikelfilter för kväveoxider, partiklar, kolväten och koloxid och att dessa fordons utsläpp därefter motsvarar kraven för Euroklass 5 och EEV.

Vår nya dual fuel-lastbil, som kombinerar metangas och diesel som drivmedel.

Fordonsfokus i Almedalen

Ragn-Sells deltog under det som populärt brukar kallas politikerveckan i Almedalen på Gotland, men som numera även innefattar aktiviteter från en rad organisationer. Vi visade upp dual fuel-lastbilen och även elhybridlastbilen, som exempel på teknikutveckling som vi stöder och testar. Ragn-Sells inställning är att vara flexibla då det gäller test och användning av alternativa bränslen och vi följer noggrant den utveckling som sker inom området. I Almedalen hade vi även ett upprop kring alternativa bränslen för tunga fordon och vår kvalitets- och miljöchef deltog i en paneldebatt om detta. I samband med veckan i Almedalen

Almedalen

Svarta lådor finslipas

I dagsläget är det 773 fordon som har svarta lådor installerade. Under året har mycket arbete lagts ner för att säkerställa att data från dessa är korrekt och att de buggar som upptäckts korrigerats. Alla nya fordon får också svarta lådor installerade. Kontinuerlig uppföljning görs nu och i takt med att uppföljningsresultaten kommer, kan vi också på ett tydligare sätt ställa krav på exempelvis fordonsproducenterna för att de svarta lådorna ska fungera som avsett i fordonen. Vi anser det också

tog vi också fram en broschyr om återvinningens fördelar och klimatnytta, som delades ut till intresserade. Behovet av att ge dispenser för provdrift av nya fordonstyper, såsom dual fuel lastbilen, blev budskapet till närvarande politiker. Detta har nu också gett resultat i praktiken.

viktigt att flera olika yrkesgrupper är involverade i uppföljningen av fordonsdata, så att vi kan utveckla systemen utifrån olika synvinklar och att fler känner ett engagemang för att inrapportering och uppföljning ska fungera. Ett nyckeltal vi följer är nyttjandegraden, där uppföljning sker månadsvis. Vi ser glädjande att nyttjandegraden på fordonen gått upp, vilket innebär att vi också kan avveckla äldre fordon i snabbare takt och att överkapaciteten på fordonssidan minskar.

Färre tjänsteresor gynnar miljön

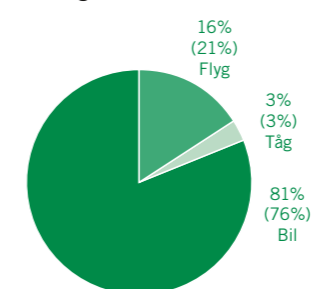
Under 2009 noterar vi ett markant minskat totalt resande med cirka 19% jämfört med 2008. För de analyserade färdssätten bil, tåg och flyg, har sedan 2008 resor med bil minskat med 14%, med tåg med 29% och med flyg med 36%. Procentsatserna avser kilometersträckor.

Siffrorna avser Sverigeverksamheten och underlagen kommer från egna uppföljningssystem samt statistik från resebyråer. Vi har antagit att cirka 90% av resorna med tåg och flyg går via resebyråer. Vi kan därmed konstatera att det inte bara är det allmänna ekonomiska läget som bidragit till det minskade resandet utan även det ökade användandet av videokonferenser. Framförallt syns detta i att resorna med tåg och flyg minskat rejält och det framförallt är dessa färdssätt som används för längre sträckor och där vi antar att video-

konferenserna bäst fyller sitt syfte. Det ger sammantaget positiva miljövinster genom minskade utsläpp. Minskat resande och val av färdssätt som är mindre skadliga för miljön gör att utsläppen från tjänsteresorna minskar. Sedan 2008 har koldioxidutsläppen från tjänsteresor med bil, tåg och flyg minskat med cirka 17% enligt våra beräkningar*.

* www.klimatbalans.se

Tjänsteresornas fördelning på färdssätt (de tre vanligaste) 2009

Siffror inom parentes avser 2008.

2009 minskade det totala resandet, delvis till följd av ökat användande av videokonferenser.

Digitala färdskrivare installerade i lastbilar

Digitala färdskrivare finns nu installerade i Ragn-Sells nyare lastbilar. Med de nya färdskrivarna blir det lättare att hålla reda på kör- och vilotider, vilket är viktigt ur arbetsmiljösynpunkt. Informationen från färdskrivarna tankas ur förarkorten i en nedladdningsterminal för vidare behandling i informationsprogrammet TIS.

Videokonferenser minskar resandet

Anläggningar för videokonferens började installeras inom Ragn-Sells svenska verksamhet under andra halvåret 2008. Under 2009 har tre anläggningar tillkommit i Skellefteå, Timrå och Luleå och det gör att det nu finns totalt 12 stycken videokonferensanläggningar installerade. Vi noterar glädjande att alla anläggningar används flitigt. Under året genomfördes 1 522 videokonferenser, att jämföra med andra halvåret 2008, då 559 videokonferenser genomfördes.

Sammanlagd uppkopplad tid för de 1 522 videokonferenserna var 1 680,5 timmar. 2008 var motsvarande siffra för andra halvåret 446 timmar. Den ökade användningen av videokonferenser har haft en positiv inverkan på tjänsteresorna och därmed även på miljön.

Fordonsfakta

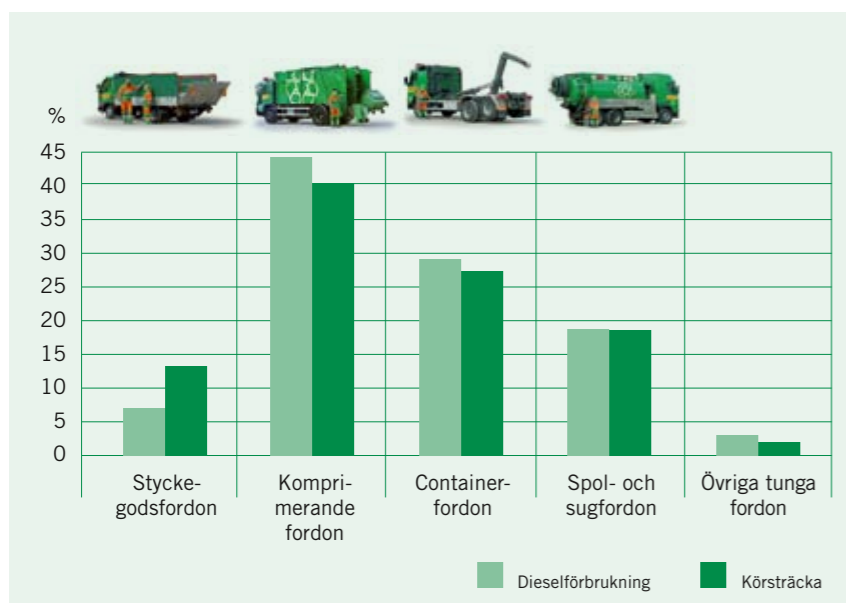
I december 2009 var 1 295 fordon i drift i Ragn-Sells svenska verksamhet, vilket är en minskning jämfört med motsvarande tid 2008, då 1 360 fordon ingick i fordonsparken. Av de 1 295 fordonen utgjordes 880 stycken av tunga och lätta lastbilar samt personbilar, 256 stycken var arbets-

maskiner och 159 stycken var släp. Det betyder att cirka 40 fordon, 30 arbetsmaskiner och 25 släp har skrotats eller sålts under året. Genom att utnyttja fordonen mer genom exempelvis skiftarbete, kan vi också fasa ut de äldre fordonen snabbare.

Bränsleförbrukning per fordonstyp

Diagrammet baseras på underlag från hela koncernen. Den totala dieselförbrukningen för tunga fordon inom koncernen var 2009 cirka 15,3 miljoner liter.

Därutöver förbrukades cirka 199 000 Nm³ gas som fordonsbränsle. Siffrorna inkluderar även antaganden till följd av utebliven rapportering.

Utsläppsfakta

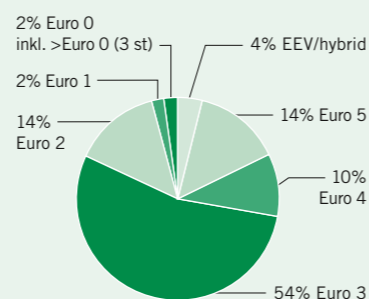
Koldioxidutsläppen från Ragn-Sells tunga fordon i Sverige uppgick 2009 till cirka 31 600 ton, vilket utgör 0,02% av Sveriges totala utsläpp av koldioxid från vägtrafiken 2008*. De totala koldioxidutsläppen för Ragn-Sells tunga fordon, inkluderat utlandsbolagen, uppgick till 38 740 ton 2009.

*Källa: Sweden's National Inventory Report 2010. För beräkning av Ragn-Sells utsläpp har omräkningstal från SPI, Svenska Petroleum Institutet, använts.

Euroklasser

Diagrammet visar Euroklassfördelningen av vår svenska fordonsflotta. Jämfört med 2008 kan vi se att vår medvetna satsning på att fasa ut och avyttra fordon med lägre Euroklasser har lett till att andelen fordon med Euroklass 0-2 eller lägre (lägre än Euro 0 är endast 3 stycken fordon) har minskat från 25% till 19%. Vi ser också att i de högre Euroklasserna 4 och 5 har andelen ökat från knappt 20% 2008 till 24% 2009, vilket till största delen kan hänföras till en ökning av fordon med Euroklass 5. Vi noterar också att andelen EEV/hybridfordon ökat från 3,4% 2008 till 4% 2009. Detta sammantaget ger en bild av vårt ständiga arbete med att förnya och förbättra fordonsflottan.

Nya regler, bättre anläggningar och skärpta rutiner

Under året har vi tagit ett antal intressanta och viktiga steg mot att minska miljöpåverkan från vår verksamhet och bidra till att avfall inte hamnar fel i kretsloppet. Till exempel har vi fortsatt att täcka avslutade deponier och samla in mer gas från dessa, gjort miljöförbättrande investeringar i våra anläggningar och skärpt vår hantering av farligt avfall. Vi har också hjälpt våra kunder med till exempel sanering och omhändertagande av miljöskadliga produkter.

Avfallsdirektivet – nya definitioner och målområden

I alla EU-länder väntar vi nu med spänning på att det nya ramdirektivet för avfall (2008/98/EG) ska få genomslag i varje enskild medlemsstat. Direktivet innehåller en del nyheter som vi kan värdera konsekvenserna av först när vi ser hur den nationella lagstiftningen utformas. Senast den 12 december 2010 ska direktivet ha genomförts i respektive lands egen lagstiftning. För oss i Sverige handlar det om att miljöbalkens 15:e kapitel ska förändras i enlighet med direktivets förslag.

Bland nyheterna i direktivet kan nämnas en process för att besluta när vissa avfallslag upphör att vara avfall, att begreppet biprodukt införs, där det som klassas som

biprodukt inte kommer att omfattas av transportregler m m som gäller för avfall. Kriterierna för att något ska klassas som biprodukt är bl a att produkten eller ämnet säkert kommer att användas, kan användas direkt utan bearbetning och produceras som en integrerad del i en produktionsprocess.

Andra nyheter i direktivet är bland annat nya målområden som tidigare inte funnits på EU-nivå, där det finns krav på medlemsstaterna att främja återanvändning och materialåtervinning. Det finns exempelvis mål på totalt minst 50% materialåtervinning av papper, metall, plast och glas. För återanvändning och materialåtervinning av icke-farligt byggnads- och rivningsavfall gäller minst 70% som mål.

Ytterligare exempel på förändringar i och med det nya direktivet är att lättnader i tillståndskrav kan komma att föreslås.

Nytt rikstäckande tillstånd för hantering av radioaktivt avfall

Sedan 2006 har demontering av brandvarnare och rökdetektorer, som innehåller ämnen som är svagt radioaktiva, skett vid vår anläggning i Hässelby. Under 2009 fick vi ett rikstäckande tillstånd för mellanlagring av avfallet, medan demonteringen framöver kommer att ske vid vår anläggning i Västerås. Vi tar årligen emot stora mängder brandvarnare och rökdetektorer från de stora producenterna av dessa produkter. Under 2009 demonterades cirka 57 000 brandvarnare och rökdetektorer, vilka sammanlagt innehöll cirka 119 000 strålkällor. Årlig rapportering sker till Strålsäkerhetsmyndigheten.

Under 2009 demonterades cirka 57 000 brandvarnare.

Ombyggd dispergeringsanläggning i Högbytorp

Den så kallade dispergeringsanläggningen vid Högbytorpsanläggningen, där lösningsmedel blandas med bland annat färg och fett, har byggts om, för att minska risken för utsläpp till luft och luktstörningar. Åtgärderna minskar därmed påverkan på såväl miljö som arbetsmiljö.

Träflishanteringen i Norge

Efter en artikel i Bergens Tidende i september om påstådd dumpning av avfall i ett skogsområde i västra Norge, där Ragn-Sells och Veolia nämndes, fick nyheten spridning även till svenska medier. Det handlade om att Ragn-Sells levererat 18 000 ton träflis med hög fukthalt, som inte var lämplig för energiutvinning, till en deponi som drivs av Knappen Sjö, som har tillstånd från kommunen. Kommunens tillstånd hade Ragn-Sells tagit del av i förväg, innan leveransen. Det visade sig dock i efterhand att deponiägaren inte hade nödvändigt tillstånd även från Länsstyrelsen (fylkesmannen) i Hordaland.

I samråd med Länsstyrelsen i Hordaland undersöks nu vilken lösning som står till buds för detta och även om det föreligger någon lakningsproblematik vid deponin där träflisen lämnades.

Denna erfarenhet har inneburit att Ragn-Sells har skärpt sina rutiner gällande kontroll av tillstånd hos alla dem vi samarbetar med, så att vi kan säkerställa att även de vi samarbetar med och levererar avfall till uppfyller de krav som ställs på dem.

Skärpta rutiner kring farligt avfall

Vi har under året ytterligare skärpt våra rutiner kring hanteringen av farligt avfall och har med stöd av nya rutiner beskrivit hur vi ser på definitionerna av farligt avfall och farligt gods när det handlar om gränsfall, som exempelvis lätt oljeförorenat vatten. De rutiner vi har tagit fram ska säkerställa att vi alltid klarar de legala kraven. Arbetet inom vår produktledningsgrupp om farligt avfall har bidragit med en tydlig tjänstestruktur för dessa tjänster, som ytterligare kommer att bidra till att kvaliteten på utförandet ökar.

Regionerna har inventerat samtliga mellanlager av farligt avfall för att säkerställa att inga olämpliga avfallsslag förekommer. En särskild

uppföljning av befintliga tillstånd har också genomförts, liksom en genomgång av befintliga rutiner och insatser för att säkerställa spridningen av dessa.

Nya rutiner kring farligt avfall och farligt gods har tagits fram under året.

Ragn-Sells river och sanerar bensinstationer

Under de närmaste åren kommer ett stort antal bensinstationer att försvinna, som en del i den struktumvandling som bensinbolagen är inne i. Ragn-Sells deltar i ett pilotprojekt tillsammans med ett av de stora bensinbolagen, som går ut på att riva pumpar och tankar och ta hand om marksaneringen där bensinstationen legat. Med detta ser vi till så att inget avfall hamnar på fel

ställe. Som ett led i att leva upp till de skärpta lagkraven på utbildning, som träder i kraft 2011, kommer det att under 2010 ges en utbildning i Bas-P (byggarbetsmiljösamordnare i planerings- och projekteringsfasen) och Bas-U (byggarbetsmiljösamordnare i utförandefasen) för de som kommer att arbeta vidare med dessa saneringsprojekt. Personcertifiering diskuteras också för dessa personer.

Ett pågående saneringsarbete vid en nedlagd bensinstation.

2009 års stipendium från Våtmarksfonden gick till Glommers Bygderåd i Glommersträsk.

Forskning och utveckling under året

Ragn-Sells har under året fortsatt att stödja forskning inom den egna Ragnar Sellbergsstiftelsen och stiftelserna Stockholm Water Foundation och Svensk Våtmarksfond.

Ragnar Sellbergs stiftelse

Ragnar Sellbergs stiftelse har som huvudsakligt ändamål att initiera, stödja och genomföra forskning och utveckling inom avfallsområdet och att informera om resultaten.

Under 2009 inleddes ett projekt med målsättningen att hitta ett hållbart sätt att behandla lakvatten på, ur ett helhetsperspektiv. Projektet drivs av IVL och tre deponier ingår, varav en av dem är den så kallade EU-deponin vid vår Högbytorpsanläggning. I projektet ingår bland annat att analysera vilken miljönytta respektive miljöpåverkan en behand-

lingsanläggning för lakvatten medför i recipienten, givet olika reningsnivåer. Planerad sluttidpunkt för projektet är december 2010.

Stiftelsen stod för fjärde året i rad som värd för en forskardag, där stipendietagare får möjlighet att presentera sina rön för en större publik. Forskardagen lockade cirka 50 deltagare denna gång och under dagen behandlades frågeställningar som hållbar återvinning, nyttiggörande av slaggrus och huruvida biodrivmedel är framtiden.

Under året har vi tagit ett antal kontakter med forskarvärlden, bland annat med Statens Lantbruksuniversitet, SLU, angående arbetet med biogas kallat "micro-drive" och med Luleå Tekniska Universitet angående forskning kring EU-deponier. Vi har besökt

Avfallssektorns utsläpp minskar

I National Inventory Report 2010, som Naturvårdsverket sammanställt, framkommer att de totala utsläppen av växthusgaser från avfallssektorn har minskat med 44% från 1990. Framför allt beror denna minskning på utvinning av deponigas, deponiförbud och deponiskatter. Deponier är den näst största källan till utsläpp av metan (jordbruket är den största

källan) i Sverige. De totala utsläppen av metan har minskat med 24% sedan 1990, främst beroende på åtgärder inom avfallssektorn. 2008 stod utsläppen från avfallssektorn, uttryckt i koldioxidekvivalenter, för cirka 2,7% av de totala utsläppen av växthusgaser.

Utsläppen av växthusgaser från Ragn-Sells deponier i Sverige, ut-

Borås Universitet för att få veta mer om forskningen kring utveckling av biogasanläggningar och att bryta ner bomullscellulosa till socker.

Stockholm Water Foundations pris till indisk doktor

Ragn-Sells var en av grundarna till stiftelsen Stockholm Water Foundation 1990, med syfte att sätta Stockholm på kartan i ett miljösammanhang. Stiftelsen delar årligen ut flera priser, varav priset Stockholm Water Prize är det ursprungliga. Andra priser som delas ut årligen av stiftelsen är Junior Water Prize och Stockholm Industry Water Award.

2009 tilldelades Stockholm Water Prize den indiske doktorn Bindeshwar Pathak, för hans mångåriga arbete med att förbättra sanitära förhållanden och hälsa, främja social utveckling och vårdutbildning för miljoner människor, såväl i sitt eget land som utomlands.

Våtmarksfondens stipendium

Stiftelsen Svensk Våtmarksfond och Ragn-Sells våtmarksstipendium om 25 000 kronor gick 2009 till Glommers Bygderåd för deras arbete med att återskapa en artrik våtmark i Glommersträsk, cirka 45 kilometer sydost om Arvidsjaur. Stipendiet delades ut för första gången år 2002 och Carl XVI Gustaf är fondens beskyddare. Stipendiet delas årligen ut till en person eller organisation som utfört ett betydande och värdefullt arbete för att skapa våtmarker av hög kvalitet för fåglar.

tryckt som koldioxidekvivalenter, står för cirka 9,4% av dessa utsläpp. Av Sveriges totala utsläpp av växthusgaser står Ragn-Sells deponier för 0,25%. Våra beräkningar inkluderar växthusgaserna koldioxid och metan. Vi arbetar ständigt med att minska vår miljöpåverkan genom framförallt täckning av deponier och insamlingsystem för deponigasen.

Sluttäckning av deponier är ett ständigt pågående arbete, som leder till minskade utsläpp av metan.

Statistik och nyheter från våra deponier*

Brista

På deponin i Brista i Sigtuna kommun har inget avfall deponerats sedan 2008. Brista fungerar nu som en anläggning med sortering, omlastning och kompostering. Sluttäckningsarbetena av deponin har påbörjats under 2009 och ambitionen är att ett insamlingsystem för deponigas ska tas i bruk under 2011.

Brännbacken

Sluttäckningsarbetena pågår. Under 2009 sluttäcktes 9 210 m² av deponin och under 2010 beräknas cirka 12 000 m² sluttäckas. All den gas som samlas in från deponin facklas.

Heljestorp

Vid anläggningen i Heljestorp har ökande mängder lakvatten föranlett en utbyggnad av reningskapaciteten, planerad under 2010. Under 2009 pågick utredningar, viss projektering och upphandling inför utbyggnaden. Investeringen beräknas till cirka 7,5

miljoner kronor och gör att anläggningen blir mindre känslig för de variationer i lakvattenflöden som nederbörden ger upphov till. Parallellt med utbyggnaden, investerar vi även i åtgärder för att minska luktutsläppen från biogasanläggningen genom att bygga om processutrustningen vid anläggningen.

Under den senaste tvåårsperioden har cirka 4 miljoner kronor investerats i deponigassystemet, i åtgärder som exempelvis nytt styrsystem, fler gasbrunnar och nya kopplingsstationer. Detta har lett till att gasuttaget kunnat öka väsentligt under året.

Genom att förbättra våra behandlingsmetoder vid anläggningen, har vi också kunnat minska den andel avfall som går till deponi, efter behandling av verksamhetsavfall.

Årets produktion av flytande biogödsel ur rötningsprocessen uppgick till 1 573 ton, där allt återfördes till jordbruket. Det fasta biogödslet

uppgick till 1 212 ton och används internt.

Högbytorp

Två nya deponiceller har tagits i bruk vid årsskiftet 2008/2009 på Högbytorp. En deponi för farligt avfall har öppnats, med en botten-tätning som gör den till en av Europas säkraste. En ny cell för icke-farligt avfall har öppnats på deponin för icke-farligt avfall, där utsorterat deponirest läggs. Denna nya cell ersätter en gammal deponi från början av 60-talet. Den gamla deponin håller nu på att sluttäckas.

Malvik (Norge)

Deponin är stängd för mottagning av avfall och går nu in i avslutningsfasen. Det ska också etableras ett metanoxiderande skikt i delar av deponin, för att minska metan-utsläppen. Något annat insamlings-system för gasen finns inte idag.

* där Ragn-Sells är majoritetsägare och driver deponin.

Emissioner från Ragn-Sells deponier, 2009

Vid beräkning av emissionerna har modellen LandGem använts. LandGem står för Landfill Gas Emission Model, en modell som

ursprungligen utvecklats för det amerikanska Naturvårdsverket EPA. För deponin i Malvik har inga beräkningar med LandGem gjorts.

Anläggning	CO ₂ , ton	CH ₄ , ton	CO ₂ -ekvivalenter, ton (från CO ₂ och CH ₄)
Brista	2 085	1 133	25 889
Brännbacken	2 222	1 200	27 418
Heljestorp	4 675	2 479	56 744
Högbytorp	4 824	2 344	54 045
Summa	13 806	7 157	164 096

Omhändertagande av deponigas, 2009

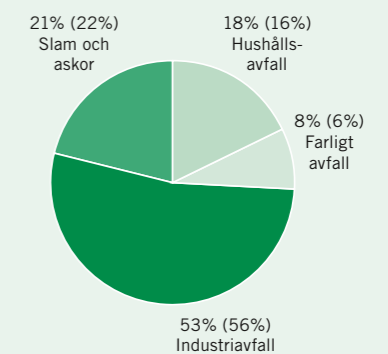
Anläggning	Produktion av deponigas som omhändertas (GWh)	Användningsområden för insamlad deponigas	Ton CO ₂ -ekvivalenter som förhindrats nå atmosfären
Brännbacken	1,093	Insamlad gas facklas	Cirka 1 780
Heljestorp	8,56 från deponin, 10,6 från rötningsanläggningen.	Gas från deponin: 100% till uppvärmning. Gas från rötningsanläggningen: fordonsbränsle (74%), uppvärmning (17%) fackling (9%).	Cirka 31 500
Högbytorp	38,43	Uppvärmning externt: 56 %. Uppvärmning internt: 24 %. Fackling: 20%	Cirka 62 670
Summa			Cirka 95 950

Gasåtervinningsstation vid Högbytorpsanläggningen.

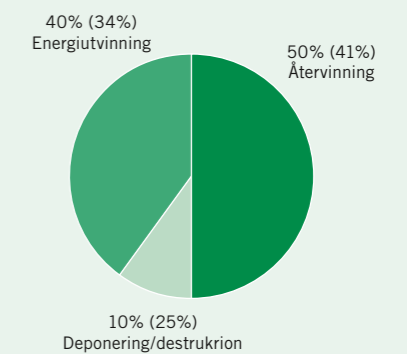
Fördelning av total mängd insamlat avfall

Diagrammet visar hur de mängder som samlas in av Ragn-Sells fördelar sig på olika avfallstyper för 2009. Jämfört med 2008 ser vi att industriavfallet och slam och askor har minskat något medan övriga har ökat något. Totalt samlades cirka 3 500 000 ton avfall in, vilket är cirka 4% lägre än 2008. I siffrorna ingår även antaganden till följd av utebliven rapportering. 2008 års siffror inom parentes.

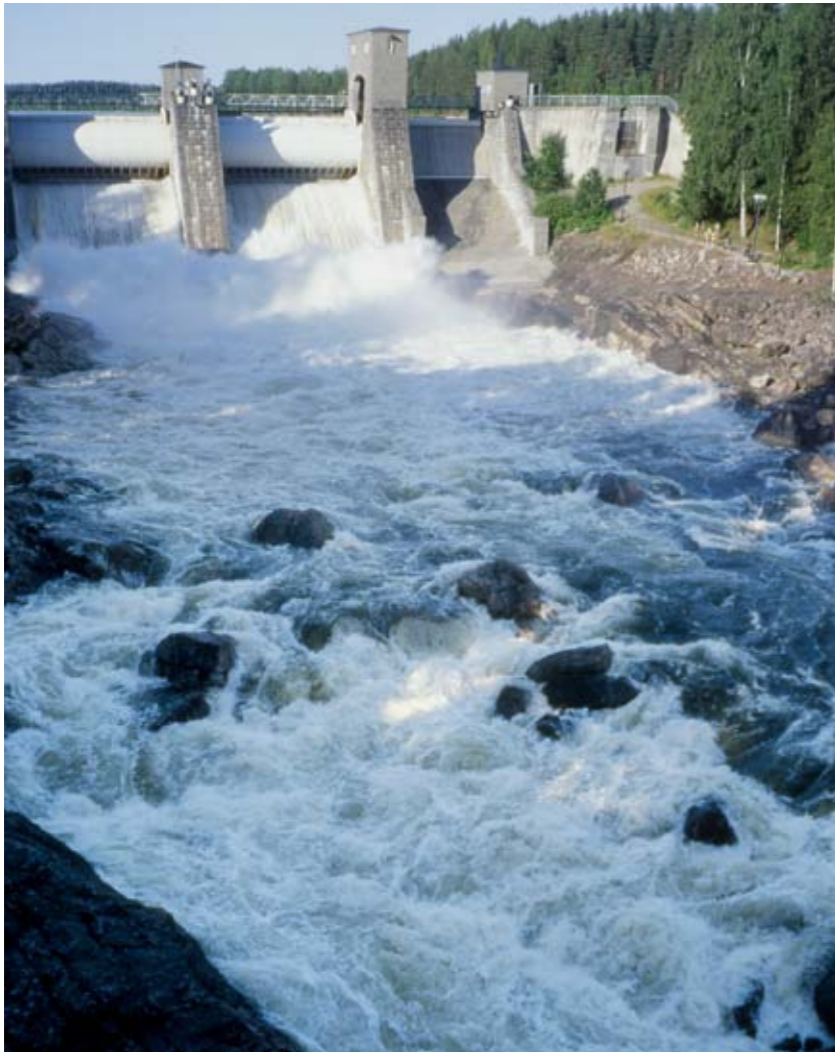
Avsättningsfördelning

Diagrammet visar hur avsättningen av det insamlade avfallet fördelar sig för 2009. Jämfört med 2008 ser vi glädjande nog en markant skillnad i andelen som går till deponering/destruktion, där denna del minskat med 15% från föregående år. Detta som en följd av att både återvinningen och energiutvinningen ökat under perioden. I siffrorna ingår även antaganden till följd av utebliven rapportering. 2008 års siffror inom parentes.

Medvetna energival viktigt för Ragn-Sells

Inom Ragn-Sells förbrukas stora mängder energi årligen och det är därför mycket viktigt för oss att kunna minska den klimatpåverkan som förbrukningen av el och fjärrvärme ger upphov till. Det gör vi exempelvis genom att välja vilket ursprung elen vi köper ska ha och genom att mäta och följa upp förbrukningen av el och fjärrvärme, vilket ger oss underlag för besparingar.

Fler och fler anläggningar i nytt elavtal

Ett nytt elavtal har ingåtts under året och i det samlas en del av anläggningarna inom Ragn-Sells svenska verksamhet. Tanken är att alla de anläggningar som inte ingår i de avtal vi har sedan tidigare ska ingå på sikt. Den el som ingår i avtalet kommer från vattenkraft och i och med detta är merparten av den el som förbrukas i våra

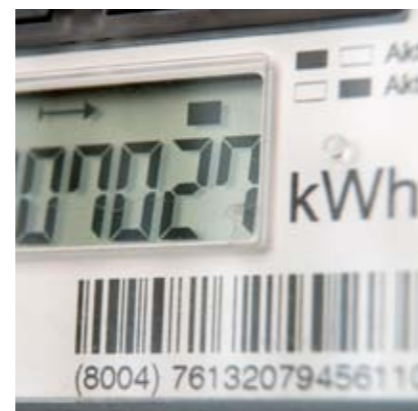
olika verksamheter förnyelsebar, eftersom vi sedan tidigare har Bra Miljövalmärkt el i och med våra andra avtal. Förutom att elen i det nya avtalet är förnyelsebar, underlättar det även uppföljningen att samla verksamheterna i färre avtal och vi kan på så vis få bättre underlag att sätta kvantifierade energieffektiviseringsmål utifrån.

Elmätningarna fortsätter

Specialgranskningen av elförbrukningen vid de 21 utvalda anläggningarna har fortsatt under året. Anläggningarna som ingår i underlaget står för drygt 90% av den totala elförbrukningen för Ragn-Sells i Sverige.

Den sammanlagda förbrukningen av el vid de 21 anläggningarna uppgick till 17 300 MWh för 2009, vilket är något högre än föregående år. Siffrorna inkluderar såväl verkliga värden som uppskattningar för enstaka månader, där rapportering uteblivit. Mätresultaten kommer, i likhet med den statistik vi får ur det nya elavtalet, att utgöra underlag för energieffektiviseringsåtgärder framöver, då energifrågan är en av de viktigaste miljöfaktorerna vi arbetar med.

Utöver detta har vi successivt börjat med mätning av den el som förbrukas specifikt i produktionen, som ett led i att få ännu bättre uppfattning om vår produktivitet.

Den nya förbehandlingsanläggningen vid kryoanläggningen i Halmstad minskar det totala energibehovet.

Fjärrvärmeförbrukningen minskade 2009

Av de 21 anläggningar där elförbrukningen specialgranskas, använder tio anläggningar fjärrvärme för uppvärmning.

Dessa tio anläggningar förbrukade under 2009 cirka 5 130 MWh fjärrvärme, vilket är något mindre än 2008.

Förbehandlingsanläggning minskar energibehovet i Halmstad

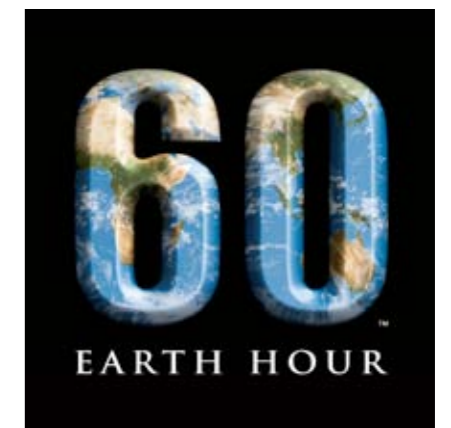
Vid vår anläggning i Halmstad finns en så kallad kryoanläggning, där färgburkar, förorenade fat m m kan behandlas med en speciell frysteknik. Under 2009 kompletterades kryoanläggningen med en förbehandlingsanläggning, vilket innebär att kväveförbrukningen vid frysningen nu kunnat minska

radikalt. Det åtgår energi för att utvinna kväve ur luft och för att transportera det i nedkyld flytande form. Med den nya förbehandlingsanläggningen har det totala energibehovet minskat, vilket är ett led i strävan att ytterligare minska miljöpåverkan från våra verksamheter.

Ragn-Sells deltog i Earth Hour

Den 28 mars mellan 20.30 och 21.30 år 2009 släckte Ragn-Sells, i likhet med en mängd aktörer världen över, ner ljusen, som en manifestation för klimatet. Idén med Earth Hour kläcktes av Världsnaturfonden i Australien 2007 som ett sätt att uppmärksamma beslutsfattare på klimatfrågan och idén har sedan dess spritts över världen till att nu vara världens största klimatmanifestation.

Under 2009 års Earth Hour deltog enligt SIFO 64% av befolkningen i Sverige och 99% av svenskarna visste om Earth Hour. Enligt de undersökningar som gjorts*, har Earth Hour fått ringar på vattnet i form av bland annat ökat klimattengagemang och ökat intresse för miljöfrågor, något vi som miljöföretag välkomnar. Ragn-Sells kommer även 2010 att delta i Earth Hour.

Ragn-Sells deltog 2009 i Earth Hour.

* Källa: WWF

Gemensamt framåt

Den process som inleddes för några år sedan med att målmedvetet gå mot "ett Ragn-Sells" har under året fortsatt med införandet av en ännu tydligare organisation och förtydligade befattningar och roller. Vi satsar ännu mer än tidigare på utvecklingen av ledarskapet i organisationen, eftersom vi vet att bra chefer betyder mycket för engagemanget och motivationen hos medarbetarna, vilket också kommer våra kunder till godo.

Vi blickar mot 2013 Lansering av uppförandekod och ledstjärnor

Under året har en ny vision tagit form och vi har slagit fast målsättningar för att närma oss den. De övergripande målsättningarna sträcker sig fram till och med år 2013 och behandlar förutom ekonomi även områden som nyttjandegrad, marknad, miljö, kvalitet, personal och varumärke. Utifrån dessa övergripande målsättningar tar vi nu fram detaljerade mål inom respektive område och för respektive del av verksamheten. Vi har också definierat ett antal fokusområden, som grundar sig på analyser av vår förbättringspotential.

Parallellt med visionsarbetet har vi också arbetat fram ledstjärnor. Dessa ska vägleda oss i allt vårt arbete och tjäna som stöd vid vårt beslutsfattande. Vi har under året jobbat vidare med att kommunicera vår uppförandekod. Detta är ett arbete som vi kommer att fortsätta med in i nästa år. Vi har även påbörjat ett arbete med att upprätta en riskanalys av åtagandena i uppförandekoden, exempelvis då det gäller export av avfallsslag till tredje land.

Produktledningsgrupper bildade

I mars togs beslut i ledningen för Sverigeverksamheten att upprätta en produktledning. Produktledningen har bland annat ansvar för att förnya och förvalta Ragn-Sells produktportfölj på ett sätt som gör att vi kan erbjuda innovativa, enhetliga och konkurrenskraftiga produkter. Hur tjänster och erbjudanden ska presenteras mot kund ingår också i produktledningens uppdrag. Ett antal produktledningsgrupper har bildats, som speglar de områden där Ragn-Sells är aktiva på marknaden.

Ny renodlad organisation

På senare år har vi successivt anpassat organisationen för att ännu bättre matcha marknadens behov, t ex infördes fr o m 2008 en organisation där vi gick från ett antal affärsområden till regioner och funktioner. För att ytterligare renodla koncernen, har förberedelser skett för att med start 2010 sjösätta en organisation, där alla landsbolag och konsultverksamheten utgör dotterbolag till det nya moderbolaget Ragn-Sellsföretagen AB. Moderbolaget består därmed endast av koncernledning, och koncernstaberna Finans, Juridik och Varumärke. Resten av verksamheten bedrivs i dotterbolagen. HR-chefen och kvalitets- och miljöchefen behåller dock ett koncernansvar. Genom denna struktur når vi en tydligare organisation, i linje med ett av våra fyra kärnvärden; enkelhet.

Ragn-Sells fick rätt i AD

I maj föll domen i Arbetsdomstolen (AD) i frågan om vägran att blåsa i alkoskåp utgjort saklig grund för uppsägning av två medarbetare inom Ragn-Sells. Transportarbetareförbundet hade anmält Ragn-Sells till AD, bland annat eftersom fackförbundet ansåg det ligga en skillnad i alkoholås och alkoskåp. Fackförbundet hävdade att användandet av alkoholås var det som fanns med i det avtal som träffats mellan Transportarbetareförbundet och Ragn-Sells. AD likställer i sin dom alkoholås med alkoskåp och pekar dessutom på att det fanns starka skydds- och säkerhetsintressen i användandet av alkoskåp, något som bedömdes väga tyngre än skyddet av den personliga integriteten. Användandet av alkoskåp ansågs inte heller strida mot vare sig lagen eller god sed på arbetsmarknaden.

Ragn-Sellsakademien i startgrupparna

Ett av de viktigaste områdena att arbeta vidare med utifrån medarbetarundersökningen är hur ledarskapet kan utövas och utvecklas. Under året har det pågått ett omfattande arbete för att se över hur kompetens- och ledarskapsutvecklingen ska ske framöver. I det sammanhanget har det beslutats om att starta en så kallad "Ragn-Sellsakademi", där all kompetens- och ledarskapsutveckling ska samlas. Under 2010 kommer akademien att fyllas med innehåll och en ansvarig för akademien är utsedd att leda detta arbete.

Satsning på ledarseminarier

Under våren 2009 genomfördes ett antal ledarseminarier med fokus på det gemensamma arbetssätt som det beslutats om i koncernen. Cirka 300 personer; chefer på alla nivåer i företaget, deltog i seminarierna. Seminarierna handlade bland annat om processorientering, hur cheferna kan driva förändringsarbetet och att vara förkämpe i det arbetet.

HR-processer kartlagda

Under året har vi kartlagt befintliga HR-processer och införlivat dem i det gemensamma ledningssystemet. Vi har gjort omfattande insatser för att beskriva de processer som kan kopplas till HR-området, på ett sätt som inte tidigare gjorts. Till processerna har vi kopplat ett antal verktyg. Personalhandboken, som sedan tidigare varit ett viktigt styrande dokument, fungerar fortsatt som uppslagsverk när det gäller olika arbetsrelaterade frågor.

Befattningsnomenklaturen kompletteras med HUKI

Tydlighet i roller och ansvar är något som är aktuellt och viktigt i alla organisationer. Inom Ragn-Sells har därför den befattningsnomenklatur som utvecklats under de senaste åren under året byggts ihop med något vi kallar HUKI.

HUKI (som är en förkortning av Huvudansvarig, Utförare, Konsulteras och Informeras) är ett sätt att beskriva ansvarsfördelning mellan olika aktiviteter och roller. Det finns både HUKI-baserade roller och de som inte baseras på HUKI. De HUKI-baserade rollerna följer affärsprocessen medan de som inte är HUKI-baserade oftast är de som är lagstyrda, dvs sådana roller som måste finnas i vår verksamhet. Exempel på det är brandskyddsansvarig, kvalitetsansvarig för cisternkontroll och samordningsansvarig för arbetsmiljö respektive strålskydd.

Förutom detta kommer befattningsnomenklaturen kompletteras med kompetenskrav och att varje befattning ska kunna delas in i nivåer beroende på ansvarsområden.

Finslipat arbetsmiljöarbete

Ragn-Sells systematiska arbetsmiljöarbete i Sverige bedrivs på tre nivåer; lokal, regional och nationell. Under året har vi installerat arbetsmiljösamordnare i de fem regionerna och inom funktion Behandling. Dessa fungerar som stöd åt cheferna och ser till att ett enhetligt och systematiskt arbetsmiljöarbete genomförs. Det finns fem regionala skyddskommittéer, på orterna

Malmö, Göteborg, Örebro, Stockholm och Umeå och en nationell skyddskommitté som beslutar om övergripande riktlinjer och prioriteringar i arbetsmiljöarbetet.

Vi har slutit en överenskommelse med Transportarbetareförbundet om samarbete inom arbetsmiljöområdet, bland annat då det gäller facklig representation i skyddskommittéer. På central nivå inom

Ragn-Sells finns även en arbetsmiljöenhet som har till uppgift att stödja regionerna i arbetsmiljöarbetet genom att ta fram rutiner, sprida nyheter och se till att arbetet genomförs på ett enhetligt sätt.

Som ett exempel på enhetligt arbetssätt, har stående dagordningar och fastställda intervall för skyddskommittémöten tagits fram.

Arbetsmiljörelaterade utbildningar

Under året har gemensamma arbetsmiljörelaterade utbildningar hållits då det gäller arbetsmiljö och arbetsrätt för tjänstemän och LABC/HLR (första hjälpen och hjärt- och lungräddning) och brand. 38 tjänstemän har genomgått utbildning i arbetsmiljö och arbetsrätt och 90 medarbetare har fått utbildning i LABC/HLR och brand.

Det pågår för närvarande ett arbete för att samla upp genomgåna utbildningar som genomförs i regionerna i ett centralt register.

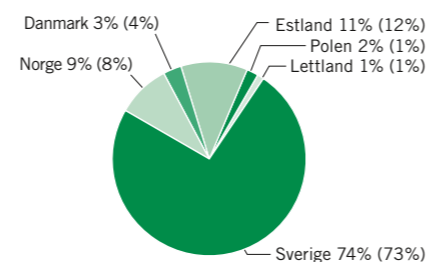
För att få total kontroll över att vi uppfyller kraven i gällande arbetsmiljölagstiftning då det gäller utbild-

ningar, har det under året gjorts en kategorisering av utbildningsbehovet inom arbetsmiljöområdet. Behovet kan i vissa fall täckas in av kortare information medan det i andra fall krävs mer omfattande utbildning. Utifrån kategoriseringen har ett antal prioriterade områden identifierats.

Under året har även förberedelser gjorts för att under 2010 kunna påbörja utbildning YKB (yrkeskompetensbevis), för att uppfylla gällande EU-lagstiftning. Denna utbildning innehåller även sparsam körning. Några specifika utbildningar i sparsam körning har inte skett under året.

Personalstatistik

Medelantal anställda i koncernen, per verksamhetsland 2009. Medelantalet anställda i koncernen var 2 487 (2 676).

Siffrorna härrör från Ragn-Sells årsredovisning för 2009. Siffror inom parentes avser 2008.

Könsfördelning i koncernen, per verksamhetsland 2009

Verksamhetsland	Kvinnor	Män	Andel kvinnor	Andel män
Sverige	327 (347)	1 518 (1 614)	18% (18%)	82% (82%)
Norge	27 (30)	187 (185)	13% (14%)	87% (86%)
Danmark	7 (16)	79 (83)	8% (16%)	92% (84%)
Estland	87 (103)	185 (231)	32% (31%)	68% (69%)
Polen	9 (6)	39 (33)	19% (15%)	81% (85%)
Lettland	4 (8)	18 (20)	18% (29%)	82% (71%)
Totalt	461 (510)	2 026 (2 166)	18% (19%)	82% (81%)

Siffrorna härrör från Ragn-Sells årsredovisning för 2009. Siffror inom parentes avser 2008.

Många förbättrande steg har tagits under året

Under 2009 har stora insatser gjorts, som ska ligga till grund för att framöver kunna styra, mäta och följa upp vårt arbete på ett bättre sätt än tidigare. Vi har enats om gemensamma arbetssätt, arbetat intensivt med affärsplaner och nått målet om att samla Sverigeverksamheterna i ett certifikat för ISO 9001 och ISO 14001.

Gemensamt arbetssätt nu även i praktiken

I december 2009 gick vi i mål med en omcertifiering mot ISO 14001 och ISO 9001, där alla de tidigare separata certifierade ledningssystemen från den svenska verksamheten nu samlats i ett certifikat. Certifieringen föregicks av ett intensivt arbete för att enas om gemensamma arbetssätt, som ska

gälla för hela verksamheten, inom en rad områden. Certifieringsrevisionen pekade på att vi har lyckats sätta en grund som vi nu ska jobba vidare med att successivt göra bättre och bättre. Avvikelsehanteringen måste förbättras och vi bör också tydliggöra vårt arbete kring våra betydande miljöaspekter.

Det gångna året har präglats av ett intensivt arbete med att definiera vårt gemensamma arbetssätt inom våra huvudprocesser och stödprocesser. Det har varit en lång och spännande resa som lett fram till att vi nu för första gången tecknat ner hur vi arbetar inom ramen för våra huvudprocesser, så att vi får samma bild i hela företaget.

Det innebär att sedan september 2009 finns alla gemensamma rutiner, instruktioner och processer på vårt intranät RagnNet. Där går det att hitta alla dokument som behövs i arbetet, exempelvis checklistor, handböcker, mallar och systeminstruktioner.

I samband med införandet av det gemensamma arbetssättet har en utbildnings- och informationsinsats genomförts, för att säkerställa att alla hittar den information som gäller för det egna arbetet.

Anläggningshandboken är en viktig del i det gemensamma arbetssättet för oss som har ett stort antal tillståndspliktiga anläggningar. Handboken styr de aktiviteter som utförs på våra anläggningar runt om i landet, där alla nu ska arbeta på samma sätt. Till anläggningshandboken hör ett antal verktyg, såsom checklista för egenkontroll, provtagningsmallar, riskanalysverktyg för yttre miljö och arbetsmiljö m m som ska underlätta det dagliga arbetet. Införandet av anläggningshandboken följs noggrant upp varje månad.

Tydlighet genom affärsplaner och mål

Under 2009 startade en affärsplaneprocess utifrån de nya organisatoriska förutsättningarna och viktiga målområden har ringats in. Fram till och med 2009 har vi arbetat vidare med de målsättningar som fanns sedan tidigare, då det gällde att skaffa oss mer kunskap om grundförutsättningarna för att

framöver kunna fastställa kvantifierade mål. Uppföljning av ett antal parametrar har skett löpande. Fr o m 2010 har den svenska ledningsgruppen enats om ett antal mål som ska gälla för åren fram till 2013, bland annat inom områdena klimat, resurshushållning, kvalitet och gemensamt arbetssätt.

Riskbedömningar och analyser på alla anläggningar

Det har under året bedrivits ett arbete på regional nivå med att identifiera behovet av att genomföra riskbedömningar och analyser och där behov funnits har dessa sedan gjorts. Tanken är att alla riskbedömningar och analyser i verksamheten på sikt ska beakta såväl miljö, arbetsmiljö och egendom som att alla anläggningar årligen ska

analyseras. Extra fokus har under 2009 lagts på risker kopplade till maskinsäkerhet och CE-märkning. Resultaten av de genomförda riskanalyserna har sedan mynnat ut i protokoll, där åtgärder identifierats, som regelbundet följs upp i samband med skyddsronder eller på andra lämpliga sätt.

Vid alla anläggningar ska årligen en riskbedömning och analys göras.

Nytt system för att ta tillvara förbättringsförslag

I syfte att ta tillvara medarbetarnas kunskap, erfarenheter och idéer och att skapa engagemang, startades något som kallas "Ett varv till" under slutet av året. Det är ett nytt system för att fånga upp förslag till förbättringar ute i de olika verksamheterna. Alla förslag premieras på något sätt, dessutom utses månadens förslag. Många medarbetare har redan tagit tillfället i akt att komma in med förslag till förbättringar och förslagen spänner över ett stort antal områden. De förslag som kommer in, hanteras av en samordnare, som gör en bedömning av vem som har ansvaret för frågeställningen. Därefter kommunicerar samordnaren med förslagsställaren om hur ärendet föreslås hanteras. Förslagen sammanställs månadsvis och bevakas sedan av samordnaren. På så vis har vi också kontroll på att ärendena hanteras som avsett.

Avvikelsehanteringen under utveckling

Vi har under året arbetat vidare med att utveckla vår hantering av avvikelser. Vi har inte gått i mål när det gäller att besluta om något specifikt avvikelsehanteringssystem. Däremot har vi inlett pilotprojekt i varje region och i funktion Behandling, som ska ge oss en bättre faktabas när det blir dags att besluta om vilket systemstöd vi bör ha. Vi har valt ut 15 affärskritiska avvikelser som vi ska jobba vidare med, områden där vi bedömer att den största förbättringspotentialen finns. Pilotprojektens resultat ska sedan utvärderas och ge oss nästa steg i utvecklingsprocessen mot en väl fungerande avvikelsehantering.

Medvetna inköp i Proceedo

Ragn-Sells använder sig av inköpsystemet Proceedo sedan några år tillbaka. Det har under året påbörjats ett arbete med märkning av produkter i inköpsystemet, där en grön prick betyder att produkten är ett bättre val ur miljö- och/eller rättvisesynpunkt. I dagsläget har cirka 130 produkter en grön prick i systemet. Syftet med märkningen är att underlätta medvetna val av produkter. Exempel på produkter som ingår i märkningen i dagsläget är kemikalier, containrar och kärl, tvättprodukter till fordon, rengöringsmedel, plastpåsar, papper, mobiltelefoner och kaffe. Märkningen baserar sig på olika kända märkningar eller bedömningar såsom EU-blomman, KRAV, Svanen, rättvisemärkt eller Kemikaliesvepet. Märkningssystemet kommer att successivt utökas till att omfatta fler produkter.

Medarbetarundersökning i hela koncernen

Under hösten genomfördes den första koncerngemensamma medarbetarundersökningen i Ragn-Sells verksamhet. Svarefrekvensen låg på 85%, vilket var rekordhögt jämfört med tidigare genomförda medarbetarundersökningar. Ur undersökningsresultaten kan läsas att kompetens och ansvarstagande har ökat och att cheferna är bra på att lyssna och bra att samarbeta med.

Den största förbättringspotentialen ligger dock i ledarskapet; hur chefer bidrar till medarbetarnas utveckling, ger feedback och involverar medarbetarna i utvecklingsarbetet. Andra förbättringsområden gällde medarbetarsamtal och regelbundna arbetsplatsträffar. De noterade förbättringsområdena ligger nu i handlingsplanen för åtgärd under den närmaste tiden.

Nya ragnsells.se tar form

Under året inleddes arbetet med att ta fram en ny och tydligare hemsida för Ragn-Sells. På den nya hemsidan ska det vara enkelt att hitta den information man söker, oavsett om det handlar om vad vi gör, vad vi säljer, var vi finns eller hur man kommer i kontakt med oss. Vår vision och inställning i olika frågor kommer också att finnas där, liksom en

guide som redovisar återvinningsklimatnytta, inklusive en redogörelse för olika behandlingsformers klimatnytta. Lagstiftning inom avfallsområdet kommer också att finnas samlat på den nya hemsidan. En annan nyhet är att vår kvalitets- och miljöchef kommer att blogga därifrån. Lansering av den nya hemsidan planeras till maj 2010.

En ny hemsida lanseras i maj 2010.

Interna revisioner i förändringsarbetet

Under 2009 genomfördes 37 interna revisioner vid våra verksamheter och anläggningar. Det kunde konstateras att mycket energi lagts på att få det nya verksamhetsledningssystemet på plats och att arbeta efter gemensamma arbetssätt. Nytt för 2009 var att de interna revisionerna nu även omfattar den ackrediterade cisternkontrollverksamheten i Sverige. Under året har sex revisionsledare och tolv revisorer varit aktiva under de interna revisionerna.

2009 års fokusområden var arbetsmiljö, maskinsäkerhet och CE-märkning, uppföljning av kemikalierutiner, farligt avfall/farligt gods, vårt gemensamma arbetssätt och anläggningsrutiner. Utifrån dessa fokusområden ser vi att antalet avvikelser

inom området arbetsmiljö minskat under året jämfört med tidigare år, vilket kan vara en följd av att implementeringen av anläggningshandboken satt ljus även på arbetsmiljöfrågorna. Andra områden där förbättringar jämfört med tidigare år noterats är exempelvis maskinsäkerhet och kemikalierutiner. Då fokus i år varit bl a på farligt avfall, har också fler avvikelser än tidigare år noterats för detta område. Allmänt har det också framkommit förbättringspotential då det gäller mål, hantering av avvikelser och förbättringsförslag och hur lagstiftning bevakas och efterlevnaden kan kontrolleras. Norgeverksamhetens sätt att beskriva och efterleva sitt ledningssystem nämns som ett bra exempel.

Kundrevisioner hos Posten

Under året har revisorer från Ragn-Sells genomfört revisioner hos en av våra stora kunder; Posten, för att bland annat se hur väl det arbete vi utför åt dem fungerar och om det finns några förbättringsområden att arbeta vidare med. Revisionerna genomfördes på tio av Postens lokala arbetsställen.

En sammanfattning av resultaten ger vid handen att Posten i stort är nöjda med oss, men att det behövs en översyn av skyltning, uppdatering av avtal, hur avvikelshandtering och debitering av felsorterat material går till samt säkerställande av statistik.

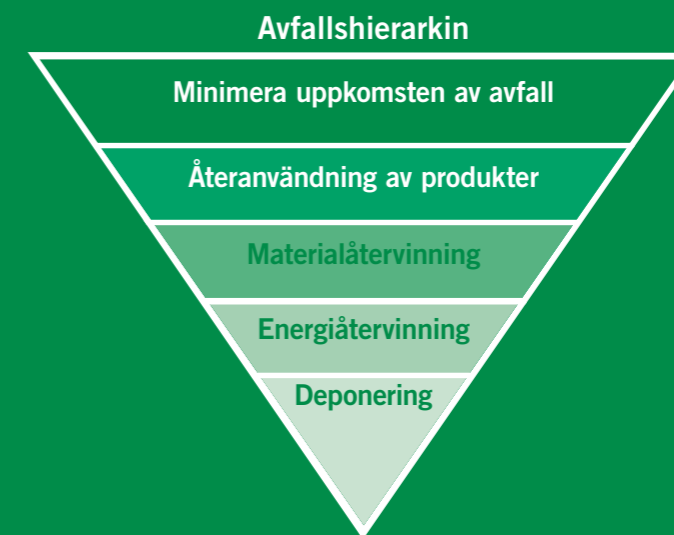
Extra fokus på egenkontrollen

Ett antal interna revisioner har uppmärksammat avvikelser som gäller egenkontrollen, dvs vårt eget sätt att kontrollera att verksamheten lever upp till ställda krav i form av lagar, regler, villkor i tillstånd m m. Detta har resulterat i att det nu lagts stort fokus på att få egenkontrollen att fungera i praktiken. Hur långt detta arbete framskridit avrapporteras nu regelbundet.

RAGN-SELLS MILJÖPOLICY

Ragn-Sells skall bidra till hållbar utveckling genom kunskap och engagemang hos anställda som förmedlas till våra kunder. Ragn-Sells utvecklar tjänster som möter kundens behov och uppfyller gällande lagstiftning samt, genom kontinuerliga förbättringar, leder avfall och restprodukter på ett riktigt sätt, genom hela kretsloppet och minskar vår egen miljöbelastning.

Statistiken i årets miljöredovisning baseras till största delen på underlag från hela koncernen, i annat fall kommenteras detta för respektive del. Texterna däremot avser bara verksamheten i Sverige om inget annat sägs. Har du frågor om innehållet? Kontakta vår kvalitets- och miljöchef Christina Lindbäck, christina.lindback@ragnsells.se. Vill du beställa fler exemplar av Miljöredovisningen? Kontakta Karin Axberg, karin.axberg@ragnsells.se eller gå in på www.ragnsells.se

Ragn-Sells är ett av Sveriges mest kompetenta och erfarna miljö- och återvinningsföretag. Vi samlar in, behandlar och återvinner restprodukter och avfall från industrier och hushåll vid ett stort antal återvinningsanläggningar runt om i Sverige.

Men där slutar likheterna mellan oss och andra. Vår filosofi är att det jobb vi gör kan utföras på många olika sätt. Och att det är människorna som gör skillnad. På Ragn-Sells har vi samlat branschens mest erfarna och professionella medarbetare. Människor som varje dag går till jobbet med följande ledord i ryggen:

Vi gör det enkelt. De enkla lösningarna gör mest nytta, både för ekonomin och för miljön.

Vi tar ansvar. Inte bara för att lösa våra kunders problem, utan också för miljön och kretsloppet. Vi är en del av det.

Vi har en helhetssyn. Genom att titta på kundens hela problem kan vi göra smartare lösningar. Både hållbara och ekonomiskt smarta.

Vi har framåtanda. Många pratar om miljö- och klimatproblem. Vi gör något åt dem.

Vi har ca 2 300 erfarna medarbetare. Sannolikheten är stor att det någonstans i vår organisation finns någon som löst just ditt problem tidigare.

En del av kretsloppet

www.ragnsells.se
0771-88 88 88